

มัทศัชรีย์

“เบญจขำมฤตย”

ยารักษา

มะเร็งตับ

สมุนไพรรไทย
กับตำรับยามหัศจรรย์
เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของ
ผู้ป่วยมะเร็งตับ

หมออาสาแพทย์แผนไทย
รวบรวมและเรียบเรียง

มหัศจรรย์
“เบญจอำมฤตย์”
ยารักษา มะเร็งตับ

หมออาสาแพทย์แผนไทย
รวบรวมและเรียบเรียง

มัทศจรรย์ “เบญจอำมฤตย์” ยารักษามะเร็งตับ

หมออาสาแพทย์แผนไทย รวบรวมและเรียบเรียง

ราคา 185 บาท

©ได้รับอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม)

พ.ศ.2558 ห้ามลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ มิเช่นนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์ เพชรพินิจ

ในเครือบริษัท เพชรประกาย จำกัด

81 อาคารเพชรประกาย ถนนเสรีไทย

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpraguy.com>

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

หมออาสาแพทย์แผนไทย

มัทศจรรย์ “เบญจอำมฤตย์” ยารักษามะเร็งตับ. -- กรุงเทพฯ : เพชรพินิจ, 2566.
176 หน้า.

1. สมุนไพร--ไทย. 2. การแพทย์แผนไทย. I. ชื่อเรื่อง.

615.321

ISBN. 978-616-578-906-6

บรรณาธิการ พินิจ จันทร

ออกแบบปก มะจิง

ศิลปกรรม คมสันต์ จูด้วง

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี แอนด์ เอ็น

199 หมู่ที่ 5 ซอยพุทธบูชา 44 ถนนพุทธบูชา

แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท เพชรประกาย จำกัด

81 อาคารเพชรประกาย ถนนเสรีไทย

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpraguy.com>

สมุนไพรไทย
เป็นอีกหนึ่งทางเลือก
ในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง
หลังพบว่า โรคมะเร็ง
เป็นสาเหตุการเสียชีวิต
อันดับ 1 ของโลก หรือทุกๆ วินาที
จะมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง
และองค์การอนามัยโลกกำหนดให้
4 กุมภาพันธ์ของทุกปี
เป็นวันมะเร็งโลก

คำนำสำนักพิมพ์

“เบญจอำมฤตย์” มีความหมายว่า เป็นเครื่องยาทิพย์ 5 อย่าง ในตำรับ คือ มหาหิงคุ์ ยาดำ รงทอง รากทองแตก และดีเกลือ เป็นตัวยาหลักโดยมีส่วนประกอบอื่นๆ เช่น ผลมะกรูด แม้ไม่นับอยู่ใน 5 อย่างดังกล่าวเพราะผลมะกรูดเป็นเพียงตัวช่วยในการเตรียมยาเท่านั้น แต่ก็เป็นตัวช่วยสำคัญที่ไม่ควรหลีกเลี่ยงหรือปรับวิธีการเตรียม เนื่องจากมีผลต่อการออกฤทธิ์

สำหรับตำรับยาเบญจอำมฤตย์ที่นำมาใช้กันทั่วไปในขณะนี้ นั้นเป็นตำรับจากคัมภีร์ธาตุบรรจบ ซึ่งเดิม พริกไทย ขิง ดีปลี ซึ่งจะเรียกยาทั้ง 3 ชนิดนี้รวมกันว่า พิกัดตรีภฏก และมีวัตถุประสงค์ที่ใส่เพิ่มเติมเพื่อช่วยในการปรับสมดุลและคุ้มครองการทำงานของธาตุลมที่อาจเปลี่ยนแปลง เช่น เกิดอาการท้องอืดหลังจากถ่าย เป็นต้น

รายละเอียดทั้งหมดได้รวบรวมและเรียบเรียงเอาไว้ในเล่มอย่างครบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามประสงค์ของแต่ละท่าน

บรรณาธิการ

คำนำผู้เขียน

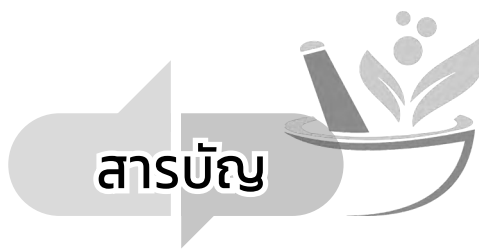
หลังจากที่กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้เปิดสูตรยาสมุนไพรโบราณตัวใหม่โดยตั้งชื่อว่า “ตำรับยาเบญจอำมฤตย์” เพื่อนำมาใช้และให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาโรคมะเร็งตับร่วมกับการรักษาแผนปัจจุบันนั้น ปรากฏว่ามีประชาชนให้ความสนใจและมาขอรับยากันเป็นจำนวนมาก

แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะนำยาดังกล่าวไปรับประทาน ผู้ป่วยจะต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนปัจจุบันที่โรงพยาบาลเสียก่อน เพื่อมิให้เกิดผลข้างเคียงต่อผู้ป่วย เนื่องจากยาเบญจอำมฤตย์ แม้ไม่ใช่ยารักษามะเร็งให้หายขาด แต่จะช่วยด้านการแพร่กระจายเซลล์มะเร็ง ลดภาวะแทรกซ้อน เสริมให้ระบบการทำงานของร่างกายดีขึ้น และที่สำคัญถ้าจะให้ได้ผลดีที่สุดจะต้องรักษาควบคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบันอีกด้วย

ดังนั้นเพื่อเป็นองค์ความรู้และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ป่วยมะเร็ง ทางคณะผู้จัดทำจึงทำการค้นคว้า เจาะลึกและรวบรวมข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับตำรายาเบญจอำมฤตย์จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านและเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและผู้ป่วยมากที่สุด

ท้ายสุด ต้องขอขอบคุณทุกแหล่งข้อมูลทั้งจากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างมากมา ณ โอกาสนี้ และขอให้บุญกุศลที่อาจเกิดจากหนังสือเล่มนี้จงเป็นของผู้ที่มีอุปการคุณทุกท่านเทอญ

ด้วยความปรารถนาดี
หมออาสาแพทย์แผนไทย

สารบัญ

บทที่ 1

ที่มาตำรับยาเบญจอำมฤตย์	10
-------------------------	----

บทที่ 2

บทบาทโรงพยาบาลแพทยแผนไทย กับทางเลือกใหม่ของผู้ป่วย	26
• วิธีการตรวจรักษาแบบผสมผสาน	32
• การรักษาโรคมะเร็งด้วยเบญจอำมฤตย์	35
• แนะนำยาซื้อขายสมุนไพรรับประทานเอง	37

บทที่ 3

การวิจัยยาสมุนไพรโบราณ เบญจอำมฤตย์	40
หลักการใช้ยาเบญจอำมฤตย์ให้ปลอดภัย	46

บทที่ 4

สุดยอดตำรับยาเบญจอำมฤตย์	48
• วิธีการสกัดเครื่องยาเมาเบื่อ	51
• วิธีการกระทำเป็นจูน	55
• วิธีปรุงยาเบญจอำมฤตย์	55

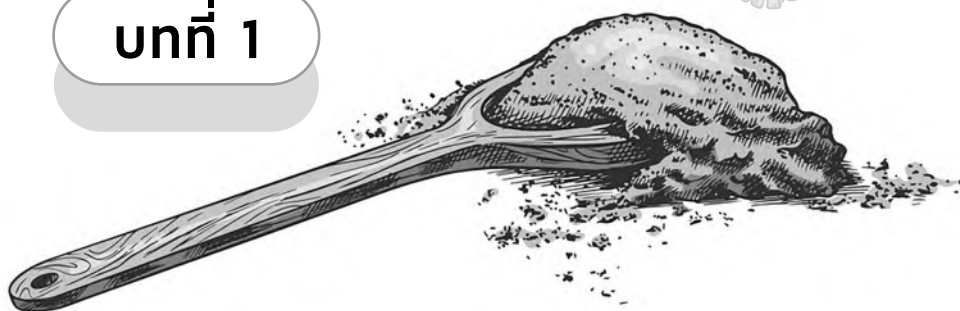
บทที่ 5

เจาะลึกสมุนไพรตามตำรับยาเบญจอำมฤตย์	58
1. สมุนไพรเครื่องยาหลัก	59
1.1 มหาหิงค์	59
1.2 ยาดำ	64
1.3 รงทอง	68
2. สมุนไพรเครื่องยาช่วย	72
2.1 ทนดีหรือตองแตก	72
2.2 ดีเกลือ	75
3. สมุนไพรเครื่องยาประกอบ	79
3.1 มะกรูด	79
3.2 ขิง	88
3.3 ดีปลี	98
3.4 พริกไทย	103
ภาคผนวก	114
● พระคัมภีร์ธาตุบรรจบ	115
● คัมภีร์แพทยศาสตร์สงเคราะห์	144
ตำนานหมอยา	148
แหล่งที่มาข้อมูลและค้นคว้าเพิ่มเติม	170

ບຫທີ່ 1

ທີ່ມາຕຳຮັບຍາ
ເບຣຸຈອຳມຖຕຍ໌

สมุนไพรไทยเป็นอีกหนึ่งทางเลือก
ในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง หลังพบว่า
โรคมะเร็งเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1
ของโลก หรือทุกๆ วินาทีจะมีผู้เสียชีวิต
ด้วยโรคมะเร็ง ซึ่งองค์การอนามัย
โลกกำหนดให้ 4 กุมภาพันธ์ ของทุกปี
เป็นวันมะเร็งโลก

เมื่อไม่นานมานี้มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับรายงานข่าวเกี่ยวกับ
“พืชสมุนไพรกับการรักษาโรคมะเร็ง” ซึ่งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก ได้ศึกษาวิจัยต่อยอดสำหรับรักษาโรคมะเร็ง 4 ชนิด
ได้แก่ มะเร็งตับ มะเร็งปอด มะเร็งเต้านม และมะเร็งปากมดลูก

ที่น่าสนใจก็คือ สมุนไพรเหล่านี้ล้วนเป็นตำรับยาแผนโบราณที่อยู่ใน
ใน “คัมภีร์แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์” ซึ่งเป็นคัมภีร์แพทย์แผนไทยตาม
มาตรฐานที่กองการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข รับรอง (อ่าน
รายละเอียดท้ายเล่ม) เพราะเป็นคัมภีร์แพทย์หลวงที่มีการชำระความถูกต้อง
โดยพระบรมราชโองการของสมเด็จพระปิยมหาราช (รัชกาลที่ 5) ที่
ทรงมีพระราชประสงค์จะให้คัมภีร์แพทย์ฉบับนี้เป็นตำราแพทย์ประจำบ้าน
สำหรับสามัญชนทั่วไปไว้ใช้ศึกษาเพื่อช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวในยาม
เจ็บป่วย

ในจำนวนนี้มียาสมุนไพรอยู่ตำรับหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะมีรายงานจากที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิด้านแพทย์แผนไทยระบุว่า สามารถใช้รักษาโรคมะเร็งตับซึ่งเป็นมะเร็งที่รักษาได้ยากที่สุดชนิดหนึ่ง ซึ่งตามสถิติผู้ป่วยมะเร็งตับที่ได้รับการรักษาให้มีชีวิตรอดยืนยาวนั้นมีน้อยมาก ดังนั้นหากมีหนทางใดที่พอจะเยียวยาผู้ป่วยมะเร็งตับได้แม้มีความหวังเพียงเล็กน้อย แต่ญาติพี่น้องผู้ป่วยก็ดิ้นรนแสวงหา ไม่ว่าจะเป็นวิธีการทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ทั้งฉายแสงเคมีบำบัดหรือผ่าตัด เมื่อไม่ได้ผลก็หันไปหายาแผนโบราณ แม้กระทั่งไสยศาสตร์

รงทอง

กล่าวได้ว่า การท้วงการแพทย์และเภสัชแผนปัจจุบันให้ความสนใจในยาตำรับดังกล่าว ก็เพราะมีรายงานวิจัยพบว่าสารสกัดจาก “รงทอง” ซึ่งเป็นยางจากลำต้นของรงทอง มีฤทธิ์ต้านเซลล์มะเร็งในตับ อีกทั้ง “ติปลี” และ “พริกไทย” ก็มีฤทธิ์ต้านการออกซิเดชัน (ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้สารได้รับธาตุออกซิเจนมารวมตัวด้วยหรือทำให้สารสูญเสียธาตุไฮโดรเจนไป ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้อะตอมของธาตุสูญเสียอิเล็กตรอนไป) เสริมฤทธิ์กับรงทองในการรักษามะเร็งตับ แต่อย่างไรก็ตามการรักษาโรคตับพิการตามหลักแพทย์แผนไทยนั้น จะใช้แต่รงทอง ติปลี พริกไทยไม่ได้ หากต้องใช้ให้ครบสูตรตำรับจึงจะได้ผลดี

ตัวยาสมุนไพรในตำรับเบญจอำมฤตยนี้หาได้ง่ายจึงสมควรที่แพทย์แผนไทยหรือญาติของผู้ป่วยโรคมะเร็งตับจะจัดเตรียมปรุงไว้ใช้รักษาโรคตับพิการหรือโรคมะเร็งตับ ควบคู่กับวิธีการรักษาแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งตามความจริง ตำรับยารักษาโรคตับพิการหรือยาล้อมตับในคัมภีร์แพทย์แผนไทยที่ใช้ประกอบกับตำรับเบญจอำมฤตยให้ได้ผลดียังมีอีกหลายขนาน ซึ่งสมควรที่กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ รวมทั้งนักวิจัยทางด้านแพทย์-เภสัชแผนปัจจุบัน จะได้นำไปทดลองขยายผลเพื่อประโยชน์ในการรักษาโรคมะเร็งตับให้ได้ผลต่อไป

สำหรับยาสมุนไพรเบญจอำมฤตยดังกล่าวได้มีการระบุตามสูตรยาใน **คัมภีร์แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์** โดยประกอบด้วยสมุนไพร ได้แก่

1. มหาหิงค์
2. ยาดำบริสุทธีรงทอง
3. มะกรูด
4. ขิงแห้ง
5. ติปลี
6. พริกไทย
7. รากหนटी
8. ดีเกลือ

ขอบคุณภาพจาก ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เบญจอำมฤตย์ หรือ เบญจอำมฤต หรือ เบ็ญจะอำมฤตย์ หรือ เบญจอำมฤกษ์ เป็นตำรับยาที่มาจากคัมภีร์แพทยศาสตร์สงเคราะห์ พบบันทึกรายละเอียดส่วนประกอบ วิธีการเตรียมยา และขนาดที่ใช้ใน คัมภีร์ปฐมจินดา (บันทึกโรคและการรักษาสำหรับเด็ก) และคัมภีร์ธาตุบรรจบ (บันทึกอาการและโรคเกี่ยวกับอุจจาระธาตุ) โดยมีส่วนประกอบหลักเหมือนกัน แต่ในคัมภีร์ธาตุบรรจบ (อ่านรายละเอียดในท้ายเล่ม) มีตัวยาเพิ่มขึ้นอีก 3 ชนิด

ที่มาของชื่อ “เบญจอำมฤตย์” มีความหมายว่าเป็นเครื่องยาทิพย์ 5 อย่างในตำรับ คือ มหาหิงค์ ยาดำ รงทอง รากทองแตก และดีเกลือ เป็นตัวยาลึก โดยมีส่วนประกอบอื่นๆ เช่น ผลมะกรูด ซึ่งไม่นับอยู่ใน

5 อย่าง ดังกล่าว เพราะผลมะกรูดเป็นเพียงตัวช่วยในการเตรียมยาเท่านั้น แต่เป็นตัวช่วยสำคัญที่ไม่ควรหลีกเลี่ยงหรือปรับวิธีการเตรียม เนื่องจากมีผลต่อการออกฤทธิ์

สำหรับตำรับยาเบญจอำมฤตย์ที่นำมาใช้กันทั่วไปในขณะนี้ นั้นเป็นตำรับจากคัมภีร์ธาตุบรรจบ ซึ่งเติม พริกไทย ขิง ดีปลี ซึ่งจะเรียกยาทั้ง 3 ชนิดนี้รวมกันว่า พิกัดตรีภฏก และมีวัตถุประสงค์ที่ใส่เพิ่มเติมเพื่อช่วยในการปรับสมดุลและคุมการทำงานของธาตุลมที่อาจเปลี่ยนแปลง เช่น เกิดอาการท้องอืด หลังจากถ่าย เป็นต้น

ตรีภฏก คือ พิกัดยาหนึ่งในทางแผนไทย ใช้แก้โรคในฤดูฝน ประกอบด้วย พริกไทย ขิง ดีปลี รวมเรียกว่า ตรีภฏก ซึ่งมาจาก ตรี คือ สาม และ ภฏก (อ่านว่า กะตุก หรือ กะตุกะ) แปลว่า เผ็ดร้อน

ตามตำราไทย ระบุว่า ช่วงฤดูฝนมักส่งผลต่อธาตุในร่างกายโดยเฉพาะธาตุลม คือ จะทำให้เกิดธาตุลมกำเริบ (มักจะเจ็บป่วยกับโรคลมง่าย) ดังนั้นจึงต้องใช้ยาที่ช่วยปรับสมดุลของธาตุลมมาช่วย คือ พิกัดยาตรีภฏก ด้วยสมุนไพรสดร้อน สรรพคุณแก้โรคทางวาตะ เสมหะ ปิตตะ มีฤทธิ์ในการขับลม ช่วยให้เสมหะและน้ำมูกแห้ง โดยในตัวยาในพิกัดตรีภฏก ได้แก่

เหง้าขิง : รสหวานเผ็ดร้อน ขับลมแก้ท้องอืด จุกเสียด แน่นเพ้อคลื่นไส้ อาเจียน แก้อบเห็ด ขับเสมหะ แก้บิด เจริญอากาศธาตุ กระตุ้นการบีบตัวของกระเพาะอาหารและลำไส้ มีสาร gingerols (จินเจอร์อล) และ shogaol (โชกาออล) สรรพคุณบรรเทาอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด ท้องเฟ้อ ด้านการอักเสบ และสามารถต้านอนุมูลอิสระ

เหง้าขิง

เมล็ดพริกไทย : รสเผ็ดร้อน แก้ลมอัมพฤษ์ แก้ลมล้นในท้อง บำรุงธาตุ แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ แก้เสมหะเพื่อง แก้มูกติด มีสารไพเพอรีน (piperine) สามารถยับยั้งอาการแพ้ (ยับยั้งการหลั่งฮิสตามีน : histamine) บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ เพิ่มการไหลเวียนเลือด

ดอกติปาลี : รสเผ็ดร้อนขม แก้อาการอักเสบ แก้ท้องร่วง ขับลมในลำไส้ แก้หืด ไอ แก้ลมวิงเวียน แก่วิดสีดวงทวาร कुटฺทะราด แก้หลอดลมอักเสบ แก้นอนไม่หลับ ขับน้ำดี ขับระดู แก้ปวดกล้ามเนื้อ